Tekoälyn käyttöohje aineenopettajaharjoittelijoille

Tekoäly, kuten ChatGPT, Claude tai Microsoft Copilot, voi tukea opetuksen suunnittelua, ideointia ja materiaalien tuottamista. Sen käyttö edellyttää kuitenkin pedagogista harkintaa, kriittisyyttä ja vastuullisuutta. Tämän ohjeen tavoitteena on tukea tekoälyn tarkoituksenmukaista, eettistä ja pedagogisesti kestävää käyttöä harjoittelun aikana.

Tekoälyn käytöstä kannattaa keskustella avoimesti harjoitteluryhmässä ja ohjaajien kanssa. Yhteinen keskustelu tekoälyn mahdollisuuksista, rajoituksista ja eettisistä kysymyksistä on tärkeä osa oppimista. Opimme toisiltamme tekoälyn järkevää ja pedagogisesti perusteltua käyttöä samalla tavoin kuin muitakin opettajan työhön liittyviä taitoja. Kaikkien ei tarvitse hallita tekoälyn käyttöä valmiiksi, vaan osaaminen rakentuu kokeilemalla, arvioimalla ja jakamalla kokemuksia.

Oulun yliopiston tekoälyn käytön liikennevalomallissa oppituntien suunnittelu kuuluu **keltaiseen kategoriaan**: tekoälyn käyttö on sallittua, mutta sen käytöstä tulee kertoa avoimesti. Tekoälyä saa käyttää tuotosten laatimisen tukena, kun sen käyttö ilmoitetaan selkeästi. Käyttö voidaan kuvata esimerkiksi tuntisuunnitelmassa tai muulla tarkoituksenmukaisella tavalla. Tekoälyn käytön ilmoittamatta jättäminen voidaan tulkita vilpiksi.

1. Läpinäkyvyys

- Merkitse tuntisuunnitelmaan lyhyesti, jos olet hyödyntänyt tekoälyä suunnittelussa tai materiaalien tuottamisessa.
    - Esimerkiksi: *”Hyödynnetty tekoälyä toiminnallisen harjoituksen ideoinnissa.”*
    - Esimerkiksi: *”Käytetty tekoälyä eriyttävien tehtävien laatimisen tukena.”*
- Kerro ohjaajallesi, missä vaiheessa ja millä tavoin käytit tekoälyä osana suunnitteluprosessia.

2. Pedagoginen vastuu

- Tekoäly toimii ideoinnin ja suunnittelun tukena, mutta pedagoginen vastuu opetuksesta on aina opettajalla.
- Tarkista tekoälyn tuottamien sisältöjen oikeellisuus, ajantasaisuus ja soveltuvuus.
- Arvioi kriittisesti, vastaavatko ehdotukset opetussuunnitelman tavoitteita, opetusryhmän tarpeita ja käytettävissä olevaa aikaa.
- Kiinnitä huomiota myös tekoälyn tuottamiin mahdollisiin virheisiin, yksipuolisiin näkökulmiin ja stereotypioihin.
- Älä käytä tekoälyn tuottamaa materiaalia sellaisenaan, jos et itse ymmärrä sen sisältöä tai pysty perustelemaan sen pedagogista tarkoitusta.

3. Reflektio ja ammatillinen kehittyminen

- Pohdi, miten tekoälyn tuottamat ehdotukset tukivat oppitunnin suunnittelua ja toteutusta.
- Keskustele ohjaajan ja muiden harjoittelijoiden kanssa tekoälyn vahvuuksista, rajoituksista, eettisistä kysymyksistä ja tarkoituksenmukaisesta käytöstä.
- Jaa myös epäonnistuneita kokeiluja ja havaintoja. Niiden tarkastelu voi auttaa tunnistamaan tilanteita, joissa tekoäly ei tue oppimista tai opetuksen tavoitteita.

- Tunnista tilanteet, joissa oma pedagoginen asiantuntijuus, vuorovaikutus ja tilannetaju ovat tekoälyä tärkeämpiä.
- Hyödynnä tekoälyä oppimisen ja ammatillisen kasvun tukena, ei pedagogisen ajattelun korvaajana.

4. Tietosuoja ja tietoturva

- Älä syötä tekoälypalveluihin oppilaiden tai opiskelijoiden nimiä, henkilötietoja, terveystietoja, arviointitietoja tai muita luottamuksellisia tietoja.
- Käytä esimerkkejä ja kuvauksia siten, ettei yksittäistä oppilasta tai opiskelijaa voi tunnistaa.
- Oppilaan tai opiskelijan tuotosta ei saa antaa tekoälyn käsiteltäväksi ilman nimenomaan kyseistä tehtävää koskevaa lupaa.
- Pelkkä nimien poistaminen ei välttämättä tee tuotoksesta anonyymia, jos oppilas tai opiskelija voidaan tunnistaa muiden tietojen perusteella.
- Noudata aina Oulun yliopiston ja Oulun normaalikoulun ajantasaisia tietosuoja- ja tietoturvaohjeita.

Lisätietoa: https://www.oulu.fi/fi/opiskelijalle/opintojen-suorittaminen/linjaukset-tekoalyn-kaytosta-opetuksess